

Franc. Siluij Ambianatis Poetica : Idem, Liber Loquitur.

<https://hdl.handle.net/1874/416873>

2
Clo. Vacceus.

¶ Qd̄ Maro: qđ lōgo vix Nestore cax̄ Ho.
Id liber hīc vna nocte docere pōt. (mer⁹)

Franc. Siluij
Ambianatis
Poetica,

¶ Idem. Liber loquitur.

Paruus ego: atq; ingēs / duo sūt ptraria me.
Vtilitate ingēs: pōdere paruus ego. (cū.

¶ Veniunt in Gormōtiana libra-
ria e regiōe Collegij Coqueret-
tici ad insigne geminarum
cipparum.

Cl. Vacceus Castellanus Steph. Guttano Lugdunensi amicorū precipuo. S. D.

Lector amice rogas: veniat brevis vñ libell⁹:

Vnde liber veniat: lector amice rogas.

Inde venit liber hic: vbi vertice tangit acuto

Ab os a cut⁹

Ardua sublimisfydera montis apex.

Siluius hunc alto correptus Apollinefecit:

Est mihi qui Pollux: & sibi Castor ego.

Cui pater est Phœbus: mater doctissima Pallas:

Calliopæa soror: pegafis vnda comes.

Vitriolus atramenti species,

Calliopæa notas: calamū tu Phœbe: Papyrū

Pallas: vitriolum Pegafis vnda dedit.

Hic venit exactū liber hic format⁹ ad vnguē:

Demere cui nullū Iota/ vel Alpha queas.

Addeq̄ intrarūt animæ sua corpora plures:

Dū meus hoc princeps Siluius egit opus.

Scilz vmbra senis c̄ci: & grauis vmbra Ma:

Sic duo tūc vates Siluius vn⁹ erat. (ronis.)

Hic ego credideri (quīs Stagīrita repugnet)

Strare aīas vno corpore posse duas.

Aristo. ex vñ be Stagira plures aīas vñ corpus i formare posse negabat.

Inde bibas igitur comes o Guttane necesse ē:

Vno si flagras esse poeta dic.

Vale.

Epistola nuncupatoria.

Steph. Guttanus Lugdunensis
Philiberto Bergerono Tur-
ripinensi cultioris literaturæ
cupidissimo: ceterisque omni-
bus studiosis Siluij auditori-
bus Xenophileam felicitatem.

Cio non defuturos Ca-
tonianæ frontis homi-
nes: qui vix dum perlecta
huius epistolæ nostræ sa-
lutatione: totam cū epi-
stola vncis naribus pro-
tinus suspendant: & con-
tracto supercilio / toruis inspiciant luminis
bus: quæ statim / & in ipso (vt sic dicam) limine
Xenophileam felicitatē ceu in auditū qui p-
piam / & insolens / ac plane ridiculum vobis
exoptarim. Cæterum non ingrediatur quæ-
sio istius Catones theatrum nostrum: aut su-
perciliū ponāt: omnemque seueritatem exuāt:
ac denique suppressa istiusmodi cæsura / quæ
hoc ipsum factum voluerim: vel exactius ri-
mentur: aut si eos poenitet rimari: patulas sal-
tem aures mihi præbeant: et causam vobiscū

Epistola

Xenophilus
musicus.

paucis accipiant verbis. Xenophilus (cuius felicitatem vobis iam pridem exopto) vnus auctore Plynio in toto mortalium grege reptus est: quod sine villo valetudinis offendiculo centesimum quintum superarit annum. Sed nec principua haec est: quam vobis optamus felicitas: quam hanc quoque: quin potior illa est: scilicet musica: cuius cum paucis peritus fuit Xenophilus. Hanc ego vobis omnibus (quod aiunt) votis expeto. Verum nequaquam ea esse arbitremini: quae in vocula cuiusdam plusquam muliebris intensione consistere falso creditur: quaeque saepius ad rauum usque gloriae perducit aucupes. Musicam eam intelligatis: qua veteres illi nunquam satis laudati utebantur antiquitus: quaeque maiorum suorum gesta carmine comprehensa tum fidibus: tum tibiis pagere solebant. Hac maiorum quoque vestrorum egregia ut canatis facinora vobis est elaborandum: neque maiorum tantum: sed nostrae quoque etatis virorum: si non ad fides: si non ad tibiis: ad carminis certe tubam: quae fidibus tibiis venon censebitur inferior: quippe cuius clangor perpetuo sit audiendus. Quod autem carmen musices huius pars sit non in-

Pseudomusica

Veterum mos.

Carmen.

Nuncupatoria.

fima: vel ex eo clarissime patet: quod a canen-
do defluxum est. Musas quoque (inquit Ma-
crobius) mundi esse cantum etiam rustici sci-
unt: qui eas Camoenas quasi canenas a canen-
do dixerunt. Adde quod ars poetica (quae a mu-
sis carmina dictantibus sumit initium) meli-
ca id est legitima & modulata musica (si Cen-
sorino credimus) est cognominata. Vides
ergo mi Philiberte: videtis Siluianae disci-
plinae sectatores amantissimi Xenophileam
felicitatem id est Poeticam a me vobis neque
frustra neque absurde penitus exoptatam.
Hanc adhuc vobis optasse haud satis mi-
hi visum est: ideo ut etiam consequi posse-
tis: Siluiana scripta reseraui: atque libellum
Poeticam quantitate quidem paruum: sed
fruge / sed utilitate / sed valore profecto ma-
ximum: inde tanquam a perpetuo carcere
precibus redemi. Quem quoniam Siluii
parentis vestri diuitias esse intellexi: filios
paterna hereditate priuari nefarium pro-
fus: atque omnino impium existimaui. Ecce
igitur haec hereditate ipsa cum hac mea rudi atque indi-
gesta epistola vobis offero / dedicoque. Silua
est amoenissima: utpote in qua terra innu-

Musae

Camoenae.

Poetica.

Siluae
amoenitas

Epistola nūcupatoria.

meris florū coloribus resp̄sa / viret assidue.
Ibi odor naribus. blandiens. Ibi auralenis.
Ibi vmbrae delectabiles. Ibi fontium suavis
tinnitus. Ibi riuii argentei / & collucētes. Ibi
mollis eorum fluxus: & terram / & herbas ir-
rigans. Ibi inaudita auium garrulitas. Ibi de-
niq; proceræ in cœlū arbores / virescenti sē-
per frōde præstātes: atq; fructus suauissimos
quocunq; in tempore producentes: quos vt
semel mecum gusteris: vos non solum hor-
tor: verū / etiam atq; etiam obsecro. nō enim
semel postea gustabimus suauitate illecti.
Sed ne fortasse in verbis impēdio sim profu-
sior: dicēdi finem faciam: si ante vos præmo-
nuero: vt a liquidis fontibus a pros istos de-
tatos arceatis: atq; a ceteris omnibus feris lu-
pina rapacitate sæuiētib; / caninoq; mo-
re oblatrantibus Siluam vestram occupari
non sinatis.

Valete dulcissimi sodales Siluij vestri
non immemores. Parisijs ex ædibus nostris
Marmitanis. xi. calēdas Maias. M.D. XVI.

¶ Io. Vacceus ad Steph. Guttanum.

Es mihi tu Pylades: ego sū tibi char⁹ Orestes:

Es mihi tu Euryalus: sū tibi Nisus ego.

Es mihi Pirithous: sed sū tibi Theseus alter:

Es mihi tu Pollux: sum tibi Castor ego.

¶ Idem ad eundem.

Quid mirū Aonias Guttan⁹ si sapit vndas:

Pegassis huic nomē nobile gutta dedit.

Epistola

Franc. Siluij Ambianatis in Poeticam Præfatio ad Iacobum Siluium fratrem,

X omni animantium genere homo solus (vt auctor est Cicero) qd sit ordo sentit: quid sit quod deceat: in dictis factisque qui sit modus. Itaque eorum ipsorum quæ aspectu sentiuntur nullum aliud animal pulcritudinem partium / venustatem / convenientiam sentit. Quam similitudinem natura / ratio que ab oculis ad animum transferens: multo etiam magis pulcritudinem / constantiam / ordinem / in dictis / factisque conseruandum putat. Quæ puscule Ciceronis verba naturæ / atque cottidianæ experientie consentanea sunt. Nam præclaram domum / plenamque dignitatis apposite & quasi eleganter si ædificaturus sis: & ligna omnia atque lapides in cumulum quædam congesseris: aut architecti inscitia non ordine suo collocata sint omnia: non futura sit vlla domus pul-

Proemialis.

critudo. Et vt ad rem nostram propius dicam: Poeta (vt inquit ille) p̄tor est vocalis. **Poeta,**
p̄curam quis non putet in compositam: nisi suus cuius color tribuatur locus: Quā iſi in poetica re tria cōsideranda nobis persuademus: vt cognoscendum sit: quid sit ordo: quid sit quod deceat: in factis dictis ve qui sit modus. Quid sit quod deceat: hoc est quid fugiendum quid vefaciendum: Oratius in libro quem de arte poetica inscripsit: amplius ter satis memorat. In dictis factis ve qui sit modus: hoc est in faciēdis carminibus canoris qui mensus sit retinendus: quæ structura sit obseruanda: quum alij multi: tum maxime franc. Quintianus noster vir nō mediocris p̄fecto eruditiois in suis Epographijs exquisite adeo / & exacte dimensus est: vt ne digitulū quidē omisisse videatur: adeo modeste: vt pollicarem (vt aiūt) latitudinem super quam satis est positam non inuenias. Ipsas ergo quantitates auditorio frequentiter cottidianis lectioibus sumpsimus interpretandas: in quis nō parum multam me capere vtilitatem profiteor. Quid sit ordo (quod restabat) vt in idem noueris: quam composi-

Bi:

Epistola proœmialis.

tionem rerum apris & accommodatis locis
definit Cicerō: hocce libello ad cōmunē stu-
dio sã pubis vtilitatē exposito / ad te mitti-
mus. Quem iucundū nihilominus quã fru-
giferum atque fructuosum lectioe senties.
Heroicorum enim poetarū / tragicorumq;
& comicorum occultã & quasi nubeculis of-
fusam dignitatē tibi planã faciet: & Alcibia-
dis (vt dicitur) Silenos ita aperiet: vt qđ vis
debatur incultū: diuinã quãdã intus habere
pulcritudinē inspicias: quam scribēdo (quæ
tua est ingenij facilitas) imiteris: quãque dis-
cipulis tuis velut exemplar imitandã pro-
ponas. Vt. n. qui in p̄ ingendi arte nouelli sūt
nouitij: ita & in rei literatorie tyrūculi ima-
gunculę cuiusdã ante oculos positę liniamē-
ta imitari nitūt. Librū hūc vt chalcitypis for-
mis inuulgādū curarē: assedę nr̄i efflagratio-
ne nimia fere me exurdarūt. Vt em̄ artis ora-
torie Progymnasmata superioribus his dieb⁹
ita Poeticę artis p̄cepta & ordinē exposula-
bãt. Quę noi tuo p̄pterea nūcupo: qđ lucu-
brationū nr̄arū te frati ē hoc ē me alterū p̄ti-
cipē eē volui. Sed qđ p̄ticipē dico: Veli noli
oim te p̄ticiparē faciã necessū ē. Immo qđqđ
meū ē: quin sit quoq; tuū facere nō possum.
Vale. & quo cœpisti cursu i literarū cur-
riculo perge. Parisijs ex Musæo nr̄o Mō-
teacuto.

Narratio (vt a Cicerone
definitur) est rerū gesta-
rū / aut vt gestarū expos-
sitio. Cuius triasūt gñā:
historicū / oratoriū / poe-
ticū. De historico & ora-
torio nihil in præfætia sus

poematis
gñā tria.

cipimus dicendū. ¶ Poeticum autem in ge-
nera tria partimur. ¶ Vnum εφηρηματι-
κον hoc est enuntiatiuum vel narratiuum:

in quo poeta omnia sine vlla personarū in-
terlocutione narrat. vt Georgica Virgilij.

De quo itidem: propterea quod ad oratoriū
um / vel historicū accedit propius: nihil dis-
cendum putauimus. Alterum δραματικον

hoc est repræsētatiuum vel actuosū: in quo
p̄sonæ solæ absq; vlla poetæ authorisve in-
terlocutione agunt: vt comædiæ / vt tragœ-
diæ. Tertium est μεσσον: id est mediū: seu μικ-
ρον hoc est mistum si appellare mauis: quod

scilicet ex vtroque constat. ¶ Horum trium
licet varia sint materiæ argumenta: quoni-
am tamen prope eadē fingēdi ratio est ideo

de eis omnibus id quod dicturi sumus com-
muniter intelligetur. Vbi vero aliqd habere
discriminis nouerimus: id fieri manifestari-
um curabimus. Sumimus itaque scribundā

principium

Narratio
qualis esse
debeat.

NARRATIONIS principium turbu-
lētum sit & cōfufum: nec a principio
narrāde rei vt gesta fuit: aut geri potuit: fra-
ctim occipias. Sed vbi personam aliquā aut
irratam / aut moestā / aut attonitam loquentē
inducturus sis: ab ea poematis principiu ac-
cipias non inuenistū. Ea tamē industria fa-
ctum curaueris: vt si mistū sit narrandi genus
(cuiusmodi est heroicū) generales & præci-
puas irarū causas ex psona tua pri⁹ ememo-
res: q̄ persona illa (quā inducis primā) loqua-
tur. Deinde psona vel eadem / vel alia / aut vo-
luntate / aut rogata narret ea: q̄ acta sunt ante
id: vnde sumptū est exordiu. In duobus reli-
quis generibus inde sit principiu: vnde pso-
na huiusmodi moesta / attonitave loqui inci-
piat: quod tamē prius factū fuisse est intelli-
gendū. Statim a principio dicat. Id quod exē-
plis (vt reliqua) cognosces manifesti⁹. Virgi-
lij aut præsertim ex libro primo Aeneidon /
Terentij ex Andria tantū / Euripidis partim
ex Hecuba: partim ex Iphigenia ad hoc solū
ponimus exempla: quod hoc nostrū opuscu-
lum. multis / & potissimum artis Poeticæ ty-
runculis vtile non desperamus. Ex eis autē

Poetica.

paucos admodum esse qui illum Virgīlii li-
brum / & hanc Terentii comoediā nesciant:
nobis psuademus. Illas vero Euripidis tra-
gœdias Erasmus nostri synchronismi dili-
gentissimus: & linguae vtriusq; p̄fessor pru-
dētissimus latina donauit Colonia: ita scite/
ita iuste / & p̄siculatē: vt prope singulis aut
verbis / aut carminib⁹ Græcis latina rep̄sa-
uerit: vbi cum elegātia facilitatē admiscuit.
Exēpla igit̄ expromimus. ¶ Apud Virgi-
lium libro primo Aen. Iuno inducta prima
persona ita loqui turbulētē / & irate occipit.
Me ne incepto desistere victam: Nec posse
Italia Teucrorū auertere regem: et c. Causam
tamē irarum Iunonis in Troianos prius de-
scribit poeta: quoniam scilicet Iuno audie-
rat fati esse decretum: vt Carthago sua olim
Troianorum minoribus euertenda esset.
Necdum etiā causæ irarū sauiq; dolores
Exciderant animo: manet alta mēte repostū
Iudiciū Paridis: spretaq; iniuria formæ:
Et gen⁹ iuisū: & rapti Ganymedis honores.
Eorum vero quæ in libris Aeneidon scribit
Virgilius materię primū principiū est Tro-
ianum excidiū: quod in secundo narrat.

Erasmus
Roteroda-
mus Euris-
pidis inter-
pres.

Fran. Siluij

Deinde Aeneae errores: quos in tertio varios describit. Præterea anno sexto post quæ euerſa est Troia eiusdem Aeneae ex Sicilia difceſſus: in mari Siculo periculi: in urbem Carthaginem aduentus: & alia: quæ in primo fingit Virgilius. Sed in fine primi Aen. urbis Troiæ excidiũ/ atque Troianorum errores diutinos narrari ſibi ab Aenea Dido poſtulat. Poſtulat is morem gerit Aeneas libris ſecundo & tertio. ¶ Simo Terentianus filium ſuum Pamphilum meretricis Glycerij amore illaqueari ſuſpicat: nuptias (vt filij animũ ab amore meretricio & ardore reuocet) ſimulat: opſonatur: ſeruis vt opſonia intro auferat: iubet Andriæ iugum (id enim comœdiæ nomen eſt) illud eſt principium. ¶ Vos iſthæc intro auferte. Dein ſeruum Soſſiam Simo acceſſit: quomodo orta ſit meretricij amoris Pãphili ſuſpicio: & quã ob cauſam ſimulet nuptias enarrat. Quæ autem ſunt comœdiarũ Terentij periochæ hoc eſt argumenta: caue Terentij eſſe ne exiſtumes: ſed Sulpitij cuiuſdam Apollinaris: qui. Au. Gellij præceptor fui t: vt Petrus Crinitus in epiſtola quadã ad Alexandrum Sartium aſſermanter aſſeuerat. Sicuti Quintianus meus (vt id dicamus obi-

Argumenta
in Terentij
an Terentij
ſunt.

Poetica.

ter) Aeneïdon Virgilij argumēta iuriscōsul-
 to cuidā Modellino: non vt oibus fere per-
 suasum est) Ouidio tribuēda esse contendit.
 (Apud Euripidē Gręci quū ad Troianā ex-
 peditionē ad iniurias ob raptum Helenę re-
 ponēdas proficiscuntur: in portu Aulide des-
 tenti nauigare non queunt. Aura enim lenis-
 sima vique adeo tenuiter spirat: vt ne vela
 quidem inflare possit. Vates Calchas consu-
 litur: iratam Gręcis Dianā esse respondet: eā-
 q; placari non posse: nisi Agamēnonis (qui
 exercitus impator erat) filia sibi mactet. Aga-
 mennon filiam suam Dianę immolandam
 tradere a Gręcis tandem persuasus / nūtiū
 quendam Argos dimittit: qui Iphigeniā (id
 enim Agamēnonis filię nomen inditū fuit)
 accersat: & quo suum occultet secretus consi-
 lium: illam Achilli se despōsaturum simu-
 lat. Consilij paulo post pœnitens alias scri-
 bit literas: quibus filię ne veniat dissuadet.
 Tragedię igitur (quā inscribit Iphigeniā)
 ibi principiū facit: vbi tristior Agamennon
 fidelem quendam seruum ad se vocat: qui se-
 cūdas illas quas scribit literas vxori Clytem-
 nestrę & filię reddat. Cui quidem seruo tri-
 stitię causā denarrās qd pri⁹ factū sit mēorat.

Virgilij ar-
 gumenta an
 sint Ouidij.

Agamēnonis

Iphigeniā

Huiusmodi condise narrationis modum in tragœdiâ medio & comœdiæ obseruatû sapientule attendimus: quum scilicet aliquid esse factum / dictum ve psona enarrat: quod fieri aut dici nulla antefacta est mentio.

Apd Euripidê in comœdiâ: quæ Hecuba in scribitur: Talthybius Hecubæ (ad quâ missus fuit nuntius: vt filiam suam Polyxenam super Achillis tumulû mactatam sepultum veniret) Polyxenæ mortem eo quo resgesta est ordine memorat. Nec prius tamen vsq̃ scribit Euripides: quomô mactata sit Polyxena. **D**aus in Andriâ Terentij Pâphilonarrat: quanâ ratioe nuptias a Simone stimulari depræhedit. Nã postquã (vt pâphilonarrat) a Simone Pamphilum Chremetis filiam vxorem ducturum audiuit: Chremetis domum obseruauit: ante cuius hostium erat solitudo: introire neminẽ: neminẽ egredi videbat: in ædibus nihil esse quicquã apparatus cognouit. Vti hæc Daus obseruauerit: prius non scribit Terentius. Misis ancilla se ab ancilla Archilidæ audiuisse dicit: vti obstetricẽ Lesbiam adducat. Nec tamen vsquam Archilidis personam quæ loquatur

Poetica.

Terentius inducit. ¶ Byrrhia Pamphilum ob-
seruans: vt quid de nuptijs ageretur sciret: id sibi
Charinū imp. raffe loquitur. In his tribus poeti-
ca narrationis generibus multa (vt est apud Ci-
ceronem) debet inesse festiuitas confecta ex rerū
uarietate/animorum dissimilitudine/grauiate/
lenitate/spe/metu/suspitiōe/desiderio/dissimu-
latiōe/errore/misericordia/ fortuna/ commuta-
tione/insperato incommodo/subita/latitia/iu-
cundo exitu rerum. Quæ quo tibi proponas fa-
cilis imitanda exemplorū multitudine illustra-
bimus. ¶ Festiuitatē ex rerū uarietate confectā
duobus modis intelligere possis: generatim / &
speciatim. Generatim ad eam sententiā vt poe-
ta totum uarietate distinguas. id quod audito-
ribus lectoribus ue me Hercules voluptate multa
blandietur. Et vt comparatione quadam rem te-
neas propius: Pictura (quam poesim tacitam Si-
monides appellabat) etiā pretiosissima nisi
liniamentorum uarietate & colorum distincta
fuerit: non admodum delectabit. Quæ uero mi-
nus est pretiosa: magis tamen varijs coloribus
uaregata oculos tenet diutius. Adde quod con-
traria prope se posita elucescere magis: disci-
men habere certius/et ideo amplius afficere quā

Ci

Narratio-
nis varie-
tas.

¶ Crumge =
neralis var-
ietas.

¶ Copatio.
¶ Pictura.

Franc. Siluij.

Specialis
varietas re-
rum

Troianarū
nauium nu-
merus ubi
tatur

ex Aristotelis lectiōe: tū prācipue experientia
comperit ū habemus. Hanc aut̄ varietatē non in-
concinne depingēs: si quæ dicturi sumus ea curas
ueris imitanda. Speciatim vero quū duo plura
ve in re quapiā inter se conuenientia in alijs dis-
conueniūt: aut disconueniētia in rem aliquā cō-
ueniunt: aut quū multitudinis eiusdem homines
aut diuersis opibus se accingāt: aut diuersis reb⁹
delectantur: aut afficiuntur diuersis modis. vt in
primo Aeneidon. Nauibus viginti (duas tamē
& viginti Dares Phrygius numerat: sed hoc ad
rem nostrā nihil cōducit) a Sicilia troiani simul
nauigabant: quos exorta tempestas separauit: &
in locos disiecit diuersos: alios enim in breuia &
syrteis impulit: alios in saxa latētia (quas Phile-
norū aras Strabo nūcupat) iactauit: alios in sūle
appulit: Vnā q̄ Lycios fidūq; uehebat Orontem
in Troianorū conspectu rapidus vorauit & quos
re vortex ¶ In eodē Aeneas & Illione⁹ (q̄ in pteis
varias disiecti fuerāt) diuersis ex locis in vnū eū-
dem uidelicet Carthaginē cōueniunt. Ad insu-
lā (q̄ est in secessu longo) quū Troianorū ventis
iactatorū pars adueniunt silicis scintillam excu-
dit Achatēs. Suscepitq; ignē folijs: atq; auida circum.

Poetica:

Nutrimenta dedit: rapuitq; in fomite flammam.
 Tum Cererem corruptam alij/ frugesq; receptas
 Et torrere parant flammis: & frangere saxo.
 Aeneas interea scopulum conscendit: si socios
 alios: quos amissos esse metuebat: videre possit.
 Socios non videns videt Ceruos: quos fugietes
 telis infecutus ex eis septem iterimit. Quos Tro/
 iani apparado curantes: Tergora diripiunt co/
 stis: & viscera nudant: Pars in frustra secant: veru/
 busq; tremens afigunt: Littore aliena locat alij:
 flamasq; ministrant. Carthaginem Tyrij condē/
 tes diversis se accingunt operibus. Troianorum
 & Rutulorū praelia quum describit Virgilius: di/
 versis mortiu generibus milites occubuisse comi/
 niscit. ¶ Polydorus & Polyxena Priami & He/
 cubæ liberi apd Euripidē diversis in locis vario
 morti genere occisi eodē in tumulto sepeliuntur.
 ¶ Animorū dissimilitudo nō fiet incōcine: si p/
 sonē inducēt animorū/ sentētiarū/ opinionū/ fa/
 uorū/ dissimilitudine & aliquando contrarieta/
 te distrahant. Vt Aenex Virgiliano ne in Italiā
 veniat: Iuno totis (vt aiūt) viribus reluctatur:
 Venus cōtra in Italiā deducere omni viriū cona/
 mine contendit. Iuno Rutulis/ Troianis Venus
 fauere: & vires ac aios subministrare nō cessant.

Animorum
dissimilitu
do.

De equo ligneo in urbem recipiendo dum cō-
sulitur: Troianorum alij vt Timocetes duci intra
muros hortantur & arce locari.

Alij vt Capis: & quorū melior sententia menti.
Aut pelago Danauz insidias/suspectaque dona
Præcipitare iubent: subiectisque vrere flammis:
Aut terebrare cauas vteris:& tentare latebras.

✎ Scinditur incertum studia in contraria vulgus.
Lacoδ persuadere sibi nō potest: quin Græcorū
insidiæ in equo lateāt. Troianos itaq; hortatur/
admonet: obiurgat: equum ne recipiant.

◻ Adulescens Charinus apud Terērium Care-
metis filiā Philomenam deperit: amore Glycerij
Pāphilus ardescit. Hanc Charinus/illam Pam-
philus negligunt. Sīmo vt filium Pamphilum a
Glycerij amore alienet atq; distrahat: Philome-
nam Pamphilo vxorem a Chremete impetrasse
se simulat: qđ omnium minime vult Pamphi-
lus. Philomenam dari nuptum Pamphilo quā
audit Charinus ad exorādum Pamphilum Phi-
lomenam ne ducat suam: ire deliberat. Eū seruus
Byrrhīa deridet: cui Charinus tandem irascitur.

◻ Agamennon & Menelaus apud euripidē pri-
us concordēs/nunc dissident: a' tercātur: postquā
Menelaus intercepto secundo agamennonista

Poetica

bellario cognouit ipsum Agamennonem filiam suam Iphigeniam Diane (quod erat pollicitus) non immolaturum.

¶ Hæc animorum dissimilitudo in similitudinem ad postremum redit sapius. Iuno cum Venere in libro duodecimo Aen. quæ exitus belli propinquus est: cõmuni cõcilio Troianis amica fauet. Simo vt Pamphilus Glyceriũ ducat vxorem in comediã vmbilico hoc est fini abnuũ.

Nõ dissentit Agamennon tandem: qui filia sua Dianæ maectetur. Cuius in sententiã Clytemnestra vxor diutius reluctata postremo concedit.

¶ Gravitatem hominis tum dicimus: quum neque voluptatum illecebris/neque blandiciarum lenocinijs/neque amicis/neque precibus neque donis/neque minis/neque vlla fortunæ mutabilitate/neque alio: si quid est eiusdem generis: induci potest/aut impelli: vt ab honesto suo proposito discedat: vt turpiter aliquid nequiterve aut dicat/aut faciat. cui leuitatem ponimus contrariam. Vtrumque id est gravitas & leuitas separatim nonnunquam ponuntur: Aeneas libro quarto Aen. Mercurio: vt Carthaginem & Didonẽ Iouis imperio reliquat: monitus Didonis nec lachrymis/nec precibus nec minis: nec itidez.

Gravitas.

Leuitas.

Anna (cui tribuere solebat plurimum) suppli-
 cuis precibus dissuaderi potest: qui louis mo-
 nita exequatur. Mens immota manet: lachrymę
 voluntur inanes. ¶ Aëolus in primo Aenei.
 Iunonis precibus exiguis admodum: ac mune-
 re promisso persuadetur non difficiliter: qui in
 Troianam classem ventos emittat. ¶ Grauitatē
 & leuitatem eidem personę si attribuimus: gra-
 tiam maiorem poemati relinquimus. Id quod
 hac via facere possis: personam inducas cui pri-
 mum agenda rei alicuius certum & firmum / so-
 lidum / immobile propositū cōcedas: deinde re
 alia contingente in dubio sit / vacillet: tandem
 eius mutetur sententia. Dido post mariti sichei
 mortem quod vitę reliquū est: alias perosa the-
 das nuptiales id vidua exigere decernit. Cuius
 verba sunt hęc apud Virgiliū quarto Aenei.
 Sed mihi (inquit) vei tellus optem prius ima de-
 hitat.
 Vt p̄ omnipotēs adigat me fulmic ad vmbas:
 Pallētes vmbas Hercibi / noctē q̄ profundam:
 Ante pudor quā te violē: aut tua iura resoluā.
 Quę tñ breui Aeneę sororis oratiōe Aneę amo-
 ri succumbit: victa dat manus / accenditur / inflā-
 matur. ¶ Laurentum rex Latinus in septio Aen.

Gravitas et
leuitas

Didonis le-
uitas

omni ratiōe toto aīo Troianis fauere & opitu-
 lari dū itudet : Amata quæ vxor eius erat) La-
 chrymis tādē euidētus Turni parteis aduersus
 Troianos sequitur. ¶ Pamphilus Misidi ancil-
 la Glycerij pollicetur Glyceri ū senūquam re-
 licturum: etiam sī omnes homines inimicos ca-
 pere debeat: a qua nisi morte (vt ait) non separa-
 bitur vnquam. Pater Simo eum postea obiur-
 gat: patris voluntati obsecuturum se pollicetur.
 Quis omnino (vt præfati sumus) Filij animū
 a meretrice reuocare contendebat. ¶ **C** Menelao & vlysse persuadetur Agamēdo:
 qui filiam in Aulidem accersat suam dianæ im-
 molendam simulatis eius cum Achille nuptijs
 accersit: Paruo post mutata sētentia literas alias
 ad vxorem scribit: quibus ne filiā mittat dīi sua-
 det. Tabellarius intercipit: Agamēnonis leuitas
 plana sit. & manifesta. Iphigenia porib⁹ literis
 (nihil. n. qcquā de alteris nouerat) obsecuta cū
 mē Clytēnestra Aulidē venit. Agamēnon sētē-
 tia de nuo mutata Filiam clam matre Clytem-
 nestra maētare parat: Iphigenia quæ mori minī-
 me omnium volebat: mori tandē persuadetur.
 Hæc eadem matrem prorsus repugnantem po-
 stremo in suam inducit septentiam.

Spes et me-
tus.

¶ Seruus is cuius de fidei ambiguitate nihil du-
bitat Agamennon: cuiq; literas secūdas ad Iphi-
geniam tradidit ferēdas: qui Agamennonis dis-
simulationē non ignorabat: ne Menelaus (a quo
tum intercipitur: quum has literas fert ad Iphige-
niam) Agamēnonis literas aperiat obnixius re-
luctatur: & pertinacius. Postq̄ autem venit Cly-
temnestra Agamēnonem filiam eius immolatu-
rum manifestat. ¶ Spe & metu sic utemur: quod
persona sperat: vt id assequi possit ratione mul-
ta nitatur. Datus cōsilia multa / multas artis pe-
dore versat: quibus Páphili & Phylomenæ nu-
ptias disturbet. Et quod metuit persona: id ne ac-
cidat: prouidet. Metuens Venus ne Troianū ge-
nus sibi carissimum in Africa periret (Tyrios. n.
fallaces esse / & Iunonem Troianis inimicam pre-
sidere Carthaginī nō ignorat) filium suum Cu-
pidinem hortatur: vt Ascanij specie accepta Di-
donem Aeneæ amore inflammet. ¶ Concinnior
tamen futura est venustas: si fingas rem aliter eue-
nire: ac sperare psona visa fuerit: & quā metue-
bat: aliter euenire sentiat. Troiani in libro primo
Aen. e Sicilia in Italiam vēto secundo nauigan-
tes vela dabant læti: & spumas salis ære ruebant:
ad Italiam (cui sunt propinqui) breui se appulso

ros omnino sperant. Repente suborta tempe/
 staseorum spem fallit/derubar/abijcit. Procel/
 losis vëtorum turbinibus iactati: ac decumanis
 fiustibus semiobruti de vita nihil est quicquaz:
 quod sperare possint. Salutëz Neptuni benefi/
 cio tandem inueniunt. ¶ Sperat Dido Aeneam
 secum in Africa regnaturum: spem cuius Aene/
 as decedens abijcit. ¶ Pigmalion Sichei opes
 (ppter quas eü auariter occiderat) habiturus se
 non desperat: spes cuius tñc irritatur: quum eas
 fugiës Dido secum aufert. ¶ Cartaginem quã
 Iupiter e coelo despicit: ne Cartaginiësis fa/
 ueat Venus metuit. Quos. n. coelites aspiciunt:
 eis fauere solent. Metuit itidem ne mutat a sëtē/
 ria fata romanis promissa det. Carthaginiensī/
 bus. Lachrymans ergo Venus Iouem quod sētē/
 tentiaz mutauerit: insimulat/arguit/accusat. Iu/
 piter autem Romanorum fata cōceptis verbis
 confirmans: multaque alia Veneri non ingrata
 adiungens deiectam eius spem ad sperãda me/
 liora erigit. ¶ Timet Aeneas ne socij tempesta/
 te procellosa dispulsi perierint: reduces eos om/
 ni que liberatos periculo augurata Venus de/
 nunciat. ¶ Pamphilusa Dauo persuasus simu/
 latas esse nuptias patri dicenti volo vt hodie

D. i.

vxorem ducas: ducturū se/ & quacūq; in re pa-
tri obsecururum respōdet. His auditis Simo ad
Chremetē adit: eius filiam Philomenam Pam-
philo vxorem impetrat. Multo igitur aliter ac
sperabat Pamphilus euenit. Nā quæ prius si-
mulata erant: nūc sūt verę nuptiæ. ¶ Vxorem
Philomenam ne ducat Pamphilus metuit: pau-
lo post tempore sperare feliciter occipit: quum
scilicet Glycerium suam ciuem audit esse Atti-
cam. ¶ Si persona eadem eodem tēpore aliud
sperat: aliud metuit: non mediocricule delectas-
bit. Datus Pamphilo se auxilio futurum sperat
ad disturbandum quo minus illę fiant nuptiæ.
Idem metuit: ne in pistrinū (quæ sibi iminæ fue-
rant) dedatur: id Simo rescuerit.

¶ Dulcicula itidem & auribus suauiter blā-
diēs erit compositio: si id quod persona suspi-
catur/aut metuit: verum postea experiatur. Di-
do maritum suū Sicheū a Pygmalioe occisū sus-
piciatur: id eē verū Sichei ihumati pallidior ima-
go dormiēti Didoni i sopnijs manifestauit.

Sichens

¶ Crudelis aras/traiecta que pectora ferro
Nudauit: cæcum que domus scelus oē retexit.
¶ Heruba apud Euripidei ex somnio quodā
filii Polydorum a Polymestore occidi: & filiā
Polixenā Achillis sepulcro mactari metuit. Rei

vtriusque veritate paruo post experitur. ¶ **Su-** Suspicio
 spitiōe præter hæc apposite multū vteris: si per-
 sonæ duæ inducuntur: quarū altera suspicat ali-
 quid: altera eleuat suspicionem/ & minuit: atq;
 suspicionis tollendæ causas annectit. Cuius rei
 veritas (seu falsa/ seu vera fuerit suspitio) tandē
 cognoscetur. Aeneas in primo Aen. in sulc. ppe
 Carthaginem appulsus locum explorat: qui te-
 neant/ hominesne/ feræne. Cui venus mater me- ^{Venus}
 dia sese tulit obuia silua Virginis os/ habitum
 que gerēs/ & virginis arma Spartanę. Nāq; hu-
 meris de more habilem suspenderat arcuū Ve-
 natrix: dederat que comas diffūdere ventis nu-
 da genu: nodo: que sinus collectafluenteis.
 Quam eē matrem non agnoscit Aeneas sed deā
 eē aliquā suspicatus: ¶ Quā (inquit) te memorē
 virgo: nāq; haud tibi vultus Mortalis: nec vox
 hoīez sonat: o dea certe An phœbi foror? ā nym-
 pharū sanguinis vna. Multa tibi ante aras nra
 cadet hostia dextra Minuendā illā Aenæ opi-
 nionē & tollendā oīo suspicionē venus innuit:
 quū rīdet. Haud equidē tali me dignior hono-
 re. Virginibus Tyrijs mos ē gestare pharetras:
 Purpureo que alte suras vicere cothurno. Di-
 scedēs deam se cōfitef diuinis quibūdā iudicijs.
 Ipsa etenim auertēs rosea ceruice refulsit.
 Ambrosiæ que comę diuinum vertice odorem
 Spirauere, pedes vestis defluxit ad imos

Lacoon. Et vera incesu patuit dea. ¶ In secundo Lacoon
Troian⁹ Græcos in equo ligneo inclusos esse su-
spicatur. Aut hoc (inqt) inclusi ligno occultatur
Achivi: Aut hæc in nostros fabricata est machi-
na muros: In spectura domos: vêturaq; desup vrb-
bi: Aut aliq; latet error. Equo necredite Teucri.
etc. Sic fatus validis ingētē viribus hastā in equū
lignēū contorsit. Quod Troianis itidē vt suspi-
carentur in animū induxit. Cetero Sinonīs pdi-
torīa caliditas/ & mōstrorū Lacoontis laceratio
mīsera eleuat suspicionem. Lacoōte enim eiūsq;
filijs hæceratis Tum gemini lapsu delubra ad sū-
ma dracones. Effugiūt: sæuæq; petunt. Tritoni-
dis arcē: Sub pedibusq; dea/ clypei q; sub orbe tes-
guntur. Tū vero tremefacta nouus p pectora cū-
ctis Insinuat pavor: & scelus expendisse merentē
Lacoonta ferunt: sacrum qui cuspidē robur Lese-
rit. & tergo sceleratam intorserit hastam. Ducen-
dum ad sedes simulacrum: orādaq; diuæ Numi-
na conclamant. Suspitionis veritatem exitus rei
comprobauit. ¶ Charinus Philomenam amat.
Glyceriū Pamphilus. Philomenam vxorem se
non ducturū Charino Pamphil⁹ pollicitus erat.
Postq; vero rescīuit Charinus Pamphilum patrī
promississe Philomenam se habiturū: id verū esse

autumat. Quū i d animo simulato patri Páphilus
dixerit. Pamphilum itaq; Charinus conuictis ap
petit: spidiæ accusat. Suspitionē tollere dū contē
dit Páphilus: a Charino radē vix audit. Chremes
Páphilū / filiū e Glycerio genuisse: ipsaq; Glyce
rium ciuem esse Atticam audiens / Simonē incu
fat q; filiā eius: filio vt pdesse suo: pdere volue
rit. Quod igitur pmiserat id est filiā suā Páphi
lo vxorē: præstiturum se negat. Sīmo quæ vera
sunt: ea simulata esse putat ad disturbandas nu
ptias. Simonī & Chremēi Glycerium ciuē esse
Atticam Dauus nuntiat. Id confictum esse Sīmo
arbitratus Dauum Dromonī tradit cruciādum
Quumq; Simonī Páphilus idē renūciat: succen
set. Sīmo irascit / stomachatur / filiū obiurgat. Cri
toni idē affirmāti / & gestā rem ordie narrāti Sī
mo irascitur Eū nanq; ad rem simulādā condu
ctum esse suspicatur. Nihil hac in re simulatum
fuisse tandem fit manifestarium. ¶ Deside
ret rem aliquam persona : qua potiri ne possit
aliquid impediāt vel obijciatur: sed potiatur tan
dem. Troianorū nauibus pcellosa tēpesta: e dis
iectis Aeneas cū septē nauibus insulā appulsus:
& ex piculis in locūturiōre receptus / alios de eo
rum salute dubitans nimio plus desiderat. M6

Fran. Silvij

tē igit altissimū cōscendit: & oēm Prospectū late
 petit: Antea si qua laetantū vēto videat / Phrygiā
 q̄ biremes / Aut Capyn / aut celsis i puppib⁹ ar
 ma Cayci. Nauē i cōspectu nullā p̄spicit. Socios
 rū desiderio letari nō pōt. Idem cū Achate nube
 circūsusus socios nup desideratos iam nūc per
 culis liberatos videt. Ilioneus Didonem orat
 niam: orat vt Troianis parcat: vt infandos p̄hi
 beat a nauibus ignes: vt quassaram ventis liceat
 subducere classē: vt syluis aptare trabes: & strin
 gere remos. Ipsaq; Dido nō ea modo quā Ilio
 neus petit p̄stiturā se promittit: sed oīa sua Tro
 ianis liberaliter offert: seq; dimissurā quī Aeneā
 (ipm enim nube circūsusū p̄sentem esse: vt erat:
 nesciebāt) disquirerēt vltro pollice. Oīa hāc dū
 audit Aeneas abr̄p̄ere nubē: socios āplecti: allo
 qui Didonē efflic̄tīm desiderat. Desideratū Ae
 neā nube subito in aerē se purgante Dido / Ilio
 neus / & Troiani alij cōspiciant. ¶ Pāphilus Gly
 ceriū vxorē habere discupit: Sīmo aduersat. Philo
 menā Charinus ducere desiderat: quā vt Pāphi
 lus habeat Sīmo conat. Ad postremū desiderata
 re vterque fruis. Pāphilo Glycerium Philomena
 Charino locatur. ¶ Desideriū itidē nonnūq; ita
 fingitur: vt qd desiderat p̄sona: id asseq nō queat.

Amibis

Desideriū.

Venus habitu venatricis ab Aenea discedens ve-
 ra incessu patuit dea: dextræ cuius iungere dextrâ/
 ac veras audire & reddere voces Aeneas deside-
 rat. Id quod sibi non concedit. ¶ Aeneas in secundo li-
 bro ex ardente Troia fugiens cum patre Anchisa/
 Ascanio filio / & vxore Creusa: Creusâ pdit: pdi-
 tâ desiderat: vestigat desideratâ vestigata vni-
 brâ iuenit: quæ hisce verbis allocuta est. Quid tm̄
 (inquit) insano iuuat indulgere dolori O dulcis
 cõiũ: nõ hec sine nũine diuũ Eueniũt: nec te co-
 mitẽ hinc asportare Creusâ Fas: haud ille sinit su-
 peri regnator olympi. Nã me magna deum geni-
 trix his detinet oris: Iãq; vale & natã serua cõis
 amorẽ. Hec vbi dicta dedit: lachrymãtẽ & mul-
 ta volẽtẽ Dicere deseruit: tenuesq; recessit in au-
 ras: Aeneas aut Ter conatõr ibi collo dare brachia
 circũ: Ter frustra cõprehẽsa manus: e: fugit ima-
 go Parleuibus vëtis volucrisq; simillima sõno.
 ¶ Dissimulationẽ et simulationẽ ferme p eodẽ
 hic accipimus: licet aliquid habeãt discriminis.
 Nam simulamõ falsa: vera autem dissimulamõ.
 Vt q mibi inimicõ est: & hilara fronte / aut obse-
 quijs quibusdam amici officium præstare vi-
 detur: is amicitiam simulat: dissimulat inimi-
 citias. Dissimulationem igitur hoc facias modo.

Dissimula-
 tio & simula-
 tio

omni-
 bus

Franc. Siluij.

Persona aliqua id quod e dissimulabit: & se ali-
ud esse dissimulabit. Simulatio tandem recte
manifestabitur

¶ Ven^o dea se ee dissimulas venatricē se simu-
lat esse quum Aeneae sit obuia. Discedente vene-
re id quod dissimulatum fuerat Aeneas agnos-
cit. **¶** Simulat Pygmalion Sicheum (quem oc-
ciderat) peregre profectum fuisse: rei veritatem
imago Sichei Didoni in sopnijs idicat. **¶** Cus-
pido (vt matris Venēis perita exequatur) Asca-
nio fit similimus. Ascaniū Dido Troiani & ipse
pater Aeneas esse purant: mirantur lulum:
Flagrantis que dei vultus: simulata que verba.
Præcipue infelix pesti deuota futua
Expleri mentem nequit: ardescit que tuendo
Phœnissa: & puero pariter donisque mouetur.
Ille ibi cōplexa Aeneae colloque pependit:
Et magnū falsi impleuit genitoris amorem:
Reginam petit. Hæc oculis/hæc pectore toto
Hæret: & interdum gremio fouet inscia dido
Insidat quantus miscere deus. Quæ tamen dissi-
mulatio Ignote remansit.

Simon
callidus

¶ Sinon in secundo Aen. Veteratoria callidita-
te & proditoria se Grecis infesum simulat: ple-
raque Troianis mentitur: quo persuadeat faci-

Poetica.

lius equum ligneum in urbem recipiēdū. Dis-
simulationem inconniuentibus oculis Troia-
ni tum agno scūt: quū urbē suam a Gracis euer-
ti & se occidi sētūt. ¶ Sīmo Pamphili & Phi-
lomenæ nuptias simulat. Pamphilo vt eam du-
cat vxorē imperat. Pamphilus astuto Dauī cō-
silio instructus rem & animum dissimulans li-
benti animo ducturum se respondet. Quod si-
mulat Pamphilus: verū esse Sīmonī Daus p-
suadet. ¶ Sīmo postquam a Chremete filiā Pā-
philovxorem impetrauit: nuptias prius fuisse
simulatas nunc autē veras Dauo memorat. Et
ideo eas se dicit simulasse: vt Pamphili animū
an Glycerij amoribus teneretur: eiusque Dauī
fidem experiretur. Quod quum Daus intelli-
gebat: se non potuisse vnquam intelligere simu-
lat. ¶ Agamennon apud Euripidem secūdas
ad vxorem se misisse literas dissimulat/negat/
mentitur. Mentienti literas Menelaus oñdit.
¶ Si quod verum sit: id simulatum esse perso-
na aliqua suspicabitur: oblectabit maxime. Sī-
mo Glycerium prope domū eius transiēs par-
tu laborantem/& Iunonem Lucinam inuocātē
quū audit: simulatū esse putat: vtī Chremetem
absterreant: ne filiā Philomenam Pamphi-
Ei.

Fran. Siluij

lo despondeat: Dauū dissimulationis autorem arguit. Verum esse non dissimulatum Pamphilus asserit: quod ut credat Sīmo in animum inducere non potest. ¶ Dauus ad disturbandas nuptias puerum ex Glycerio recenter natum ad Sīmonis hostium affert. Interueniente Chremete Dauus cum Glycerij ancilla Miside verbis conuenit: quæ (quasi puerulum attulerit) e Pamphilulo dicat esse. Dauus vero consilia sua dissimulās cum Miside verbis contendit: eumq; Pamphilū esse filium negat. Quin audiat Chremes omnia Dauus nō dubitat. Chremeti omnia se audiuisse se dicenti Dauus se nesciuisse respondet. ¶ Pulcra etiā futura sit dissimulatio: si personæ dux alia aliud dissimulantes: earumq; alteram deceptā fuisse cōstringas. ¶ Polymestor apud Euripidem Polydorum (quem auri cupidus occiderat) incolumem viuere simulat. Cuius tamē cadauer Hecuba iā viderat. Thesauros itaq; in vrbe Troia abditos Polymestori reuelaturam se Hecuba simulat. Ingressum Polymestorem ancillarum auxilio exoculat. ¶ Errorem ita personæ attri-

Polidori
mors.

Polyme-
stor exocu-
latur.
Error.

buas: vt persona aliquid quod profuturum vi-
deatur: faciat/ persuadeat/ aut dissuadeat/ quod
aliter ac sperabatur eueniens: aut noceat: aut no-
citurum videatur. ¶ Troiani in libro secundo
Aeneidon. equum ligneum a Sínone & mon-
istris persuasi id Míneruę gratum esse autuman-
tes immittunt: muros & portas diruunt: pueri
innuptæque puellæ in urbem trahunt: & funem
contingere gaudent: feriantur omnes.

Quod inde subortum fuerit urbis exitium ne-
mo (puto) nescit. ¶ Androgeos Græcus magna
comitante caterua Troianis (quos Græcos esse
putat) noctu obuians: eos hisce verbis alloquitur.

Festinate viri: nam quæ tam Sera moratur

Segnities: alij rapiunt incensa: feruntq;

Pergama: vos celsis nunc primum a nauibus itis:

Dixit: & extemplo (neque enim responsa daban-
tur Fida satis) sensit medios delapsus in hostes

Obstupuit retroq; pedem cum voce repressit.

Irruimus: densis & circumfundimus armis.

Ignarosq; loci passim/ & formidine captos

Sternimus.

Arma quorū p suis: vt Græcos fallere possint

Troiani accipiētes: pro Cassandra (quā crinibus ex Mineruæ templo Græci rapiēbāt) dum fortiter pugnāt: a Troianis alijs eos esse Græcos putantibus ex alto templi culmine telis obruuntur. Oriturq; miserrima cædes Armorū facie: & Graiarum errore iubarum. ¶ Dido in libro primo Cupidinem (quē Ascaniū esse putat) in gremio fouet. Didoni Aeneæ amorem Cupido inspirat: fallitq; veneno ¶ Aeneas in quarto mirandū in modū a Didone amatus Iouis monitu Carthagine discedit. Dido carissima sibi re orbata vitā minus eāram abiscere proponit. Anna Didonis soror sororem sacrificaturum arbitrans Pyram (vti iusserat Dido) cōstruit. Vbi Dido ipsa gladio incūbēs vritur. ¶ Dauus postq; simulatas esse nuptias rescit: id Pamphilo psuadet: vt quū sibi pater dixerit: volo vxorem ducas: ducturum se respondeat. At enim nuptias tātum ob id esse simulatas: vt Pāphili animū Sīmo experiretur. Pamphilus ergo ducturum se patri respōdet: eū esse Pāphili animū Sīmo arbitratus ad Chremetē adit: filiam eius Philomenā vxorē Pāphilo impetrat. Qd' vbi Pāphilus & Dauus verum esse audiūt: se macerāt. Indignat Pāphilus: se incusat: q; seruo fortunas cōmiserit suas. Dauus se

Didonis
mors.

supplicijs dignissimū abiudicat: q̄ herilem filiū
hoc est Pamphilū errore suo nuptijs implicauit.
Nouas artes/noua pectore versat cōsilia·qui
bus erratū corrigat suum:& disturbet nuptias.

Dubium.

¶ Dubiū his adiūgimus:quū scilicet persona ali
qua vsque adeo sententiā vacillat: vt qd̄ factura
sit oīno addubitet: & vt sermonis antiq̄tate tu
tum est p̄uerbiū Lupū auribus teneat. Hoc est si
aliud fecerit aliunde:aliunde damna metuat: sed
quū animus est in dubio:paulo momēto (vt ait
Terētius)huc vel illuc impellitur:ideo partē alte
rā hoc est leuiorē/eāq̄ quæ nocitura minus vi
deatur accipiat. Nā (vt est apud Ciceronē) Con
tra officium est maius dānū antepōni minori.

Proverbiū.

Nisi forte insanam aliquam personam hoc est
furentem/iratā /vela mantē inducis. Quia quod
personæ illi conueniat: attribuēdum est.

¶ Dubitat Dido in.iiiij. Aen. an ne nuptura sit
Aeneæ. Hac em̄ pruriēs libido qua titillat attra
hit. Hic ea re distrahif:q̄d̄ mariti prioris morte
p̄pe cōtabescēs & castitatis pudorē Sichei ma
nibus seruaturā se perseverāter votis obligauit.
Tandem quam cupiebat partem secuta est.

¶ Achemenides græcus in tertio ab vlysse Cy
clopum insula relicus vbi Dardanius habitus.

E iij.

& Troia vidit arma. paulū aspectu cōterri-
 rus hæsīt. Cōtinuitq; graduz. mox sese ad littora
 p̄ceps Cū fletu precibusq; tulit. A Troianis enīma
 occidit. quam a mōstruosīs hoibus deuorari ma-
 luit. Nā bello iliacos (inqt) fateor petiisse pena-
 tes Pro quo si sceleris tāta est iniuria nri: Spargi
 te me in fluct⁹ i vastoq; imergite pōto. Si pereō:
 manib⁹ hoim petiisse iuuabit. ¶ Pāphilus Phi-
 lomenā vxorē sibi p̄missam audiēs qdnā factu-
 rus sit dubitat. Quū em̄ p̄ri se ducturū assensus
 fuerit: id negare nō audet: dissimulationē suam
 quū videt irritā & illusā. Nec eā ducere vult: quū
 a Glycerio se nō nisi morte abduci posse pollici-
 tus est. ¶ Dauum vt disturbet nuptias conari. Si
 mo dū suspicaf ab ea re eum deterret. Dauū enīma
 in pistrinū dediturū se perpetuū minatur: si fa-
 ctum esse quicq; a Dauo: quo minus hæ fiant nu-
 ptie: rescierit. Post has minas qd facturū sit Da-
 uus animi p̄det. Nā si opitulator Pamphilo: Si
 monis minas: sin minus Pāphilo ne qd accidat
 malū metuit. ¶ Agamēnon p̄pterea q̄ filia Iphi-
 genia in Aulidē aduenerit dolet / idignaf / se ip̄e
 cruciat. Lachrymandū ne: an a lachrymis tēperā-
 perandū sit dubitat. Nobilitati nāq; lachrymare
 nō licet: nec rursū lachrymas cohibere pudor ip̄e
 (qd ad hāc fortunæ miserā miserimā filiā dedu-
 xerit suam) patitur. ¶ Mia: q̄ cuiusuis fortunę

hoies ac deos ipsos nō parū addeceat: grām mul-
 tāpoematī cōciliat: quū videlicet psona imme-
 rēter op̄sse alia op̄itulat. Neptunus in Troiano
 bello Gracis cōtra Troianos fauebat. Sed quum
 post Troianū excidiū Aeneam & lotios in mari
 Siculo odijs Iunonis iūquæ tā vastis agitari pro-
 cellis cognoscit: vētos arguit: mīntat supplicia:
 vt fugā maturēt īperet: mare trāquillat: Troiano
 rū naues e piculis ipse liberat. ¶ Troianā pugnā
 Carthagine in tēplo Iunonis depictā Aeneas re-
 spiciēs Troiilū curru trahi: Hēctora circū muros
 iliacos raptari: capularē senē Priamū iermeis ma-
 nus ad Achillē rēdentē: alia quoq; Troianorum
 infortunia quū videt: ea afficiī misericordia: vt
 a lachrymis temperare nō queat. ¶ Dido Troia
 nos fluctibus opp̄ssos: quassatis nauibus misere
 spoliatos miserata non opibus mō adiuuat: sed
 etiā vrbe domoq; soriat. ¶ Excitat itē mīa si p̄
 sona ifeliciter opp̄ssa mortē desiderat: i qua ifeli-
 citatis suæ cōparatiōe felicitatē inuēturā se spat.
 Polyxena captiua (vt est ap̄d Euripidē) seruitu-
 tis sortē perosa ad Achillis tumulū mastrari nō re-
 cusat: sed mīi Hecubæ (quā morte sua dolere vi-
 det) cōpatit: id qđ alijs mīam cōmouet nō vul-
 garē. Polyxena ad mortem itura mīem hīsce ver-
 bis cōpellat: cui Hecuba hīs verbis respondet.

Polyx. O mater/o parens abeo iã ad inferos.
 Hec. Heu gnata nos i lumine hoc seruibim?
 Polyx. Frustrata spõso ac debitis mihi nuptijs
 Hecub. Misérãda gnata es. mulier infelix ego.
 Polyx. Illi iacebo in tartaro tete procul.
 Hec. Hei misera quid agam: vitã ego hãc quo
 Pol. Ancilla moriar p̃re nata libero. (ad trahã.
 Hec. At ego orba quinquies decẽ iã liberis.
 Poly. Quid Hec̃tori ex te nuntio: aut seni viro?
 Hec. Dic foeminarum me omnium miserrimã.
 Hæc & alia pmulta collo quũtur: quibus lecto:
 res mirandum in modum afficiuntur.

Misericor = ¶ Multum etiã habebit gratiã misericordiã:
 dia. si in hostem / aut in eum a quo aliquid ceperis

detrimenti vtare: quã vocabulo significantio /
 re clãmentia nũcupatur. ¶ Sinonis Græci in se-
 cundo Aen. Troiani miserentur.

Ipse viro primus manicas / atque arcta leuari
 Vincla iubet Priamus: dicitq; ita fatur amicis.
 Quisq; es: amissos hinc iã obliuiscere Graios
 Nĩ eris. ¶ In. iij. Achemenidís Græci ad Tro-
 ianam expeditionẽ venisse ingenue fatentis cas-
 lamitatem Troiani miserantur.

¶ Aagamennõ Hecubæ forti inique cõpati-
 ens: vt Polymestorẽ quo possit cunq; suppli-

elo afficiat: quodcūq; possit supplicium sumat:
copia facit. ¶ Hoc autem misericordia *το παθος*

eo .id est affectio quum reliquis apta: tum maxi-
me tragicis aprissima est. Alienam enim fortunā
plus nimio inimicam describētes *εξ παθους* hoc
est ex misericordia gratū plausibiliter reportant.

Quæ qua ratione mouenda sit: Ciceronis verba
(si modo verum est Ciceronem/ aut alium quen-
dam Cornificinum: vt multi contēdunt: scripsis-
se libros illos Rhetoricorum ad Herēniū) sub-
iunxisse nō pœniteat. Quæ sunt hæc ex libro ses-
cūdo. Misericordia (inqt) cōmouebitur audito-
ribus: si variā fortunarum cōmutationem dice-
mus: si ostendemus in quibus commodis sumus
comparatione: si que nobis futura sūt: nisi cau-
sam obrinuerimus: enumerabimus: & ostende-
mus: si supplicabimus & nos sub eorum: quorū
misericordiā captabimus: potestate subiiciem⁹:
si quid nostris parētibus/ liberis/ ceterisq; nece-
sarijs casurū sit propter nostras calamitates: ape-
riemus: & simul ostendemus illorum nos solitu-
dine & miseria non nostris incōmodis dolere:
si declēmētia/ humanitate/ misericordia nostra:
qua in alios vsi sumus: aperiam⁹: si nos semper
aut diu in malis fuisse ostendemus: si nostrū fatū

Qua rōne
mouenda
misericor-
dia.

Rhetorico
rū ad Hes-
rē .author
incertus.

quod
quod
quod

Franc. Siluij.

Crudeli-
tas.

Fortunæ
commu-
tatio.

aut fortunam cōqueremur: si animum nostrum
fortem patientem incommodorum ostendemus
futurum. Hęc ille. Quod si amplius atq; fufius le-
gere cupis: apud Ciceronem ad vmbilicum libri
primi Rhetoricorum veterum seu de inuentio-
ne locos misericordiæ sedecim legere possis. Et
quoniam misericordiæ inhumanitatem atq; cru-
delitatez esse oppositam nemo est qui ambigat:
ideo psonæ alicuius dura/ceruicosa/ & imutabi-
lis crudelitas nō parū afficit. Vt Iuno Troianis
inimica nullis Troianorū laboribus/periculis/
cædibus satiatur. Quod in libris Iliad. Homeri
de Achille in Hectoris cadauer saeuente & in
Odysseæ libris de Polyphemo in Vlysses/Vlyf-
sisq; socios/ & de Neptuno in Vlysses ob filiū
suum Polyphemum exæcatum. ¶ Fortunæ cō-
mutatio Comicis parum est familiaris. Humi-
leis enim personas inducunt: in quib; parū mul-
ta fortunæ est vicissitudo. In heroico carmine iu-
cunda multum & grata intercidit. In tragico ve-
ro gratissima: quin potius immo ea est Tragico-
rum materia tota: sine qua tragœdiam facere nō
queas. Mutatæ autem fortunæ multa sunt genes-
ra. Quā quæ fauebat prius fortuna: nunc aduer-
satur: obsequum datur nunc prospera: quæ ante

Poetica.

fuit contraria. Quæcum hominibus fortuna ipsa quasi colludere videatur: ut nunc eleuat: nunc deprimit: depressum eleuat: eleuatum deprimit. Nunc amicalis: nunc hostilis. Quum iudem ex multitudie aliqua siue felici siue infelici alijs blâditur: alijs alium ostendit vultû. ¶ Ilion (gloria cuius annos multos nituerat clarissima) traditus evertitur. Priamus: cui ad vsq; senectutē v' timâ fortuna semp arrisit: filijs multis orbarus a Pyr/ Priami
rho tandem occiditur. Hecuba eius vxor capti/ mors.
tua abducitur. Quorû filij partim cæduntur: par
tim trahunt captiui. ¶ Troiani i Asia victi vincunt in Italia. Exules qui cum Aenea profugerunt bellica virtute sedes quietas inueniunt. Helenum Priami filiu (licet captiuus fuerit) in Chaonia regnantem Aeneas inuenit.

¶ Aeneas Chorebus & alij Troianæ nobilitatis iuuenes Græcorum (quos occiderant) armis induti Græcos adoriuntur/ cædunt/ proliernunt/ fugant/ quorû ad naues alij difugiunt: & litora cursu Fida perunt: alij ingentem formidine turpi Scandunt rursus equû: & nota cõduntur in aluo. Troianos Græci alea fortunæ mutata cædunt/ pfligant/ psternunt/ internecât/ urbē ipsâ ferro & igni vastant. ¶ Græci vincunt. Ex eis tamen

Frane Sifufj

princeps vnus Androgeos cum suis occiditur.
¶ Troianis post euerfam Troiam varia fuit mu-
tatio fortunæ. Antenor locis multis alioqui pe-
riculosis admodum sine periculo vllò elapsus in
Italia sine sanguine & sudore quietas sedes inue-
nit: urbem condidit. Aeneas vero anno vix se-
ptimo innūeris defunctus periculis in Italia pri-
uſquam conſideret bella geſſit horrida. ¶ Per-
ſona ea: quam fortuna improba triſtiore vultu
aspicit: infelicitatis ſux comparatione alienam
dicit eſſe felicitatem. Aeneas inclamenti procel-
larum atq; vndabundi maris tempeſtate quaſſa-
tus: quū nihil aliud quicq; niſi ingloriam mortē
ſibi expectandum videat.

O terque quaterque (inquit) beati
Quis ante ora patrū Troiæ ſub mœnibus alris
Contigit oppetere: O Danaum fortiſſime gētis
Titide: me ne iliadis occumbere campis
Non potuiſſe: tuaq; aīam hāc effundere dextræ
Seu⁹ vbi Aeacide telo iacet Hector: vbi ingens
Sarpedon: vbi tot Sīmoīs correpta ſub vndis
Scuta virum/ galeasq; & fortia corpora voluit.
¶ Andromache in libro tertio Aeneīdon. for-
tunę ſuę aduerſitatem deplorans Polyxenā Pri-
ami filiam narrat felicem: eo quod ad Achillis tu-

mulum virgo mactata fuerit.
 O felix (inquit) vna añ alias Priameia virgo
 Hostiẽm ad tumultũ Troiã sub mœnibus altis
 Iussa mori: quã fortitus non pertulit vllos:
 Nec victoris heri tetigit captiua cubile.
 Nos patria incensa diuersa per æquora vestrã
 Stirpis Achilleã fastus/iuuenemq; superbum
 Seruicio enixã tulimus: qui deinde secutus
 Ledaã Hermionẽ/Lacedæmoniosq; hymenq;os
 Mefamulã famuloq; Heleno trãsmisit habedã.
 Fortunam aduersam quum describis: eius incre/
 mentum adiungas non illepide aut damno vno
 accepto accipiendum esse grauius memores.
 Eius modi enĩ aduersæ fortunæ misera est & ini/
 qua calamitas: vt eam dãna comitetur plurima.
 ¶ Aeneã quod in aquis ingloria morte peritu/
 rus esset insepultus querenti: & Troianorũ alio/
 rum qui pro vrbis incolumitate pugnando fors/
 titer occubuerant/felicitatem prædicanti tribus
 Ventis mare vertentibus Stridens aquilone
 procella
 Velum aduersa ferit: fluctusq; ad sydera tollit.
 Franguntur remi: tum proa auertit: & vndis
 Dat latus: insequit cumulo pruptus aquæ mōs.
 ¶ Hecuba apud Euripidem quodã felicissima

Franc Siluij

filijs orbatur:maritum Priamū a Pyrrho in cō-
pectu suo obruncari cordolio angitur; euerfa
(vbi regnabat) Troia captiua abucitur. In Che-
roneſſo filia eius Polyxena ad placandos Achil-
lis manes immolatur. Eodem prope tempore fi-
lij Polydori a Polymestore execrāda auri quod
sibi pro alendo Polydoro missum fuerat) habē-
di cupiditate occisi cadauer marinis fluctibus ad
litus appullū ab ancilla (quæ causa cadaueris Po-
lyxenę lauandi aquatum fuerat) ad eam affertur.

Inſperatum
incōmodū.

Inſperatum incōmodum ab hoc nostro scri-
bundi inſtituto nō fuerit alienum. Fit enim ne-
ſcio quo modo: vt ea quę subito contingūt: mo-
ueant magis. Tela nanque præuiſa minus feriūt.
& (vt ait Cicero) Ignoratio futurorum malorū
vtilior est quam ſcientia. Inſperatum ergo incō-
modum apre faciēmus: ſi perſonā lætam & ni-
hil ſibi detrimenti aut metuentem aut ſuſpican-
tē repētino quodā affici aut pīculo aut detrimē-
to dicemus. Vt Troiani ex Sicilia nauigātes Ve-
la dabāt læti: & ſpumas ſalis ære ruebāt: quū vē-
ti Iunonis precibus ab Aeolo emiſſi/
Incubere mari: totumq; a ſedibus imis
Vna Eurūſq; Notūſq; ruunt/creberq; procellis
Africus: & vaſtis voluunt ad littora fluctus:

Poetica.

Insequitur clamorq; virum / stridorque rudentū.
Eripiunt subito nubes cælumq; diemq;
Teucrorum ex oculis. Ponto nox incubat atra.
Intonuere poli: & crebris micat ignibus ether.
Præsentemq; viris intentant omnia mortem.

¶ Troiani libro secundo Græcos obijisse rati fe
stum diem celebrant. equum ligneum in urbē le
ti immittunt: securi sopno vinoq; sepulti dor
miunt. Improuisos Græcos urbē vastâtes suos
q; trucidantes admirabundi nocte audiunt.

¶ Aeneam se non relicturū vnq; Dido arbitrata
cū eo laute viuūt & voluptifice: Aeneā discede
re parantem quū ita vt res erat ipa suspi catur: qđ
id non præsciuerit conqueritur. ¶ Insperatum
hoc incommodum iucundum imprimis lectori
bus futurum sit: si abuisse parum scribis: vt de
incommodo nihil amplius timendum fuerit.
Parum aberat quin Italiā Troiani continge
rent: quā contingere si potuissent periculis om
nibus marinis defuncti tempestates amplius nō
metuissent. ¶ Insperatam quum facis lætit iam
idem tibi faciendum esse quod de insperato incō
modo diximus: tibi psuadeas. Vt scilicet pericu
lum dicas maximum cui nisi occurratur cito: per
sona pereundum sit. Troiani in mari Siculo quū

Insperata
lætitia.

Franc. Siluij.

periclitantur: nihil quicquam est: quod sperare
possint: de salute desperantes omnino mortem
expectant: alij in fyrteis: alij in saxa dispulsi
sunt. Nauis vna in eorum conspectu fluctibus
obruta est.

Iam validam Ilioni nauem / iam fortis Achatae /
Et qua vectus Abas / & qua grandæuus Alethes
Vicit hyems / laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum hymbrem: rimisque fatiscunt.
Quis in tanto versatus periculo animum non de-
spondeat: Quis de vita non desperet omni-
no: Periclitantes Neptunus liberat: æquat ma-
returbulentam.

Collectasque fugat nubes: solemque reducit.
Cymothoesiniul & Triton annixus acuto
Detrudunt naues scopulo / leuat ipse tridenti
Et vastas aperit fyrtes: & temperat æquor.

¶ In decimo Aeneidō quo tempore Aeneas ad
Euandrum / & inde in Tusciam ad comparandas
sibi contra Rutulos auxiliares copias profectus
erat: Troiani qui in parua Troia in Italia condi-
ta relicti fuerant urbem suam aduersus Rutu-
los qua potuerunt propinquatione curati sunt.
Sed tandem rutuli portiscirum omnibus instat.
Sternere cede viros: & moenia cingere flammis.

Poetica

Alit leg'o Aeneadum vallis obfessa tenetur:
Nec spes vlla fugax: miseri stant turribus altis:
Nec quicquam & rara muros cinxere corona.

¶ Troianis ergo desperatibus Aeneas rediēs: &
ad litus accedens propius.

Stat celsa in puppi: clypeum tum deinde sinistra
Extulit ardentem: clamorem ad sidera tollunt

Dardanidæ e muris. Spes addita suscitatur iras,
Rutulorū urbem iam iam capere sperantū spes
fracta recedit. Troianorum autem internecionē

ui metuentium spes Aenea veniente subitam af-

fert lætitiā. ¶ Iucundus rerum exitus insperatę
lætitię affinis est. Aliter tamen in heroico carmi-

ne & comico / aliter in tragico obseruatur. In he-

roico personę prope omnes in vnam eandē sen-

tentiam conueniunt: quod optauerunt partim

assequuntur: partim contentę nihil optant a no-

plius. In tragico autem (quoniam lætitiā rara de-

scribitur) personę quę aliquid passę sunt detri-

menti tristiores animos aliquantulum placant /
aut alieno pari incōmodo. Calamitatis em̄ pa-

rilitas solatur miseros. vel vtilitatis expectatiōe:
nam (vt ille inquit spes alit miseros. Vel iniuriā

vlciscendo suam. Sua enim cuiusq; leuis est iniu-

ria: eam si reposuerit. Iuno Troianis inimica in-

Iucundus re-
rū exitus.

Franc. Siluij Poetica.

calce libri Aeneidō duodecimī cōsilia in melius
referens mentem laetata retorquet: Troianis am-
plius non inimicatur. Occiso Turno Aeneas po-
titur Italia. Lauiniam vxorem habet: qui pugnet
nemo quisquā est. ¶ Chremēs Glycerium filiam
agnoscit suam: eā Pamphilus (vti discipiebat)
vxorem ducit. Philomenam Charinus sperat se
ducturū . ¶ Hecuba dolores ea re partim leua-
uit: quod Polymestorem (qui filium suum Poly-
dorum occiderat) excauit: quodq; eum iure cæ-
catum esse Agamennō diiudicauit. Polymestor
a foemina vict⁹ & oculis orbat⁹ tristis discedit:

FINIS.

GVTTANVS BENEVOLO
LECTORI. S. D.

NOVISTI LECTOR CANDIDE/NIL
hil esse in hac mortalium vita: quod om-
ni ex parte vitio careat: quodq; labe omnino va-
cet. Nullus enim sine sentibus ager. Nulla sine tri-
bulis seges. Nullū sine acere triticum. Nec deniq;
vlla est integris vndiq; suis fructibus arbor. Inue-
nies igit aliquot inter legendū labeculas: vtpote
minores literas p̄ maiusculis qñq; positas: & cō-
tra maiores p̄ minorib⁹ collocatas: aut diphthō

Impressio:
nis vitia.

Gut. ad lector.

gos nonnunq̄ minus obseruatas: vel characteres
ip̄sos imp̄ssorios aut sublatos/ aut inuersos/ aut
a suo ordine dimotos. Sed has vt eluas labes/ atq̄
suo nitōri restituas te suppliciter oramus/ obse/
cramusq̄. N̄ros certe oculos (vt qd̄ verum est fa/
tear) sefellerūt: neq̄ minus fortasse tuos si corre/
ctor adfuisse. Pauca in marginibus adnotatiōis
culas tumultuarie adnotauimus: tu plureis adno/
tare poteris: si oportunū tibi videbit̄. Q̄n̄ margi/
nes tibi reliquimus ad eā rē (puto) idoneos. Tu ea
quātūlacunq̄ boni cōsule: ac Vale Xenophileæ
quocq̄ felicitatis cū Siluianis auditorib⁹ p̄ticeps:

Io. Solomō Xātonēsis ad cādīdissimū quēq̄ lectorē.

Parua papyrus habet quod mille volumina vatū:

Mille quod authores parua papyrus habet.

Si tibi tam multi pariunt fastidia Vates:

Quod petis a multis hæc tibi charta dabit.

Longa vel Aeneis/ vel si tibi lōga videtur

Ilias: a quouis vtraq̄ digna legi:

Desere tu Iliaden: Aeneida desere lector:

Proq̄ vno vates vate relinque duos.

Et nitida dices vbi legeris aure libellum:

Hoc duce sum prope factus Homerus ego.

Io. Vaccei ad Richardū Tardiū Rhotomagēse distich⁹

Sedulus in studio es: Tardus tamen ipse vocaris:

Nomen habes factis dispar amice tuis.

